

JĘZYK POLSKI – KLASA I GIMNAZJUM

UMIEJĘTNOŚCI

	Na poziomie podstawowym uczeń:	Na poziomie ponadpodstawowym uczeń:
SŁUCHANIE	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Słucha z zachowaniem zasad kultury ➤ Określa tematykę wysłuchanego tekstu ➤ Odtwarza przekazywane treści ➤ Rozpoznaje intencje mówiącego 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Słucha aktywnie ➤ Słucha i jednocześnie sporządza notatki ➤ Dokonuje selekcji informacji w wysłuchanym tekście ➤ Wykorzystuje i przetwarza usłyszane informacje ➤ Słucha krytycznie, odróżniając informacje od komentarza i oceny ➤ Dostrzega znaczenie pozawerbalnych środków komunikacji językowej
CZYTANIE I ODBIÓR TEKSTÓW KULTURY	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Czyta głośno, cicho; płynnie, poprawnie ➤ Czyta, zwracając uwagę na prawidłowe akcentowanie i intonację ➤ Czyta z podziałem na role ➤ Wybiera z tekstu najważniejsze informacje ➤ Wskazuje związki czasowe i przyczynowo-skutkowe między wydarzeniami ➤ Określa adresata i intencje nadawcy ➤ Wyjaśnia tytuł utworu ➤ Korzysta z encyklopedii i słowników ➤ Posługuje się spisem treści 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Podejmuje próby interpretacji głosowej tekstu ➤ Rozpoznaje teksty literatury pięknej, popularnonaukowej, teksty informacyjne, publicystyczne i reklamowe ➤ Uzasadnia przynależność tekstu prasowego do publicystyki ➤ Wyszukuje informacje w tekście popularnonaukowym ➤ Określa funkcję tekstu ➤ Wskazuje elementy tragizmu i komizmu w dziele literackim ➤ Odróżnia teksty groteskowe od innego rodzaju utworów ➤ Wyjaśnia psychologiczne motywy postępowania bohaterów

	<p>W utworach lirycznych:</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ Zna cechy liryki jako rodzaju literackiego ➤ Odróżnia osobę mówiącą w wierszu od autora ➤ Wskazuje w utworze środki stylistyczne ➤ Określa nastrój, wyodrębnia obrazy poetyckie <p>W utworach epickich:</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ Odróżnia fikcję literacką od rzeczywistości ➤ Rozumie pojęcia <i>realizm, fantastyka</i> ➤ Rozróżnia narracje pierwszo- i trzecioosobową ➤ Wskazuje w tekście elementy opowiadania i opisu ➤ Wskazuje elementy świata przedstawionego ➤ Wymienia w utworze cechy gatunkowe utworów epickich <p>W utworach dramatycznych:</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ Rozpoznaje cechy dramatu jako rodzaju literackiego ➤ Rozumie pojęcia: <i>tragedia, komedia, tekst główny, tekst poboczny (didaskalia), dialog, monolog</i> <p>Odbiór innych tekstów kultury:</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ Odróżnia tekst informacyjny od perswazyjnego ➤ Określa tematykę dzieł plastycznych ➤ Rozumie pojęcia <i>adaptacja filmowa i teatralna</i> ➤ Dostrzega podstawowe środki wyrazu w sztuce filmowej i teatralnej 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Wartościuje zachowania i postawy bohaterów, dostrzega złożoność natury ludzkiej ➤ Posługuje się indeksem, przypisami <p>W utworach lirycznych</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ Określa funkcję epitetów, porównań, wyrazów dźwiękonaśladowczych, przerośnięć ➤ Wskazuje średniówkę w wierszu sylabicznym ➤ Rozpoznaje cechy gatunkowe psalmu, pieśni i hymnu <p>W utworach epickich:</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ Rozróżnia fikcję prawdopodobną od fantastycznej ➤ Wyodrębnia w fabule akcję, wątek, motyw ➤ Posługuje się terminami <i>realizm, fantastyka</i> ➤ Uzasadnia przynależność gatunkową bajki, noweli, opowiadania, powieści ➤ Uzasadnia przynależność tekstu do literatury dydaktycznej ➤ Wskazuje elementy typowe dla różnych rodzajów literackich w balladzie <p>W utworach dramatycznych:</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ Posługuje się terminami <i>tragedia, komedia, tekst główny, tekst poboczny (didaskalia), dialog, monolog</i> <p>Odbiór innych tekstów kultury:</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ Wskazuje językowe i pozajęzykowe środki perswazji w reklamie prasowej ➤ Posługuje się terminami <i>adaptacja filmowa i teatralna</i> ➤ Dostrzega funkcję pozajęzykowych środków wyrazu
--	---	--

		<p>w sztuce filmowej i teatralnej</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ Świadomie wykorzystuje treści z przekazów medialnych
MÓWIENIE	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Mówi wyraźnie, artykułując głoski, z właściwą intonacją i akcentem wyrazowym, świadomie posługując się poprawnymi formami gramatycznymi, płynnie precyzyjnie i na temat ➤ Mówi do rzeczywistych i wyobrażonych słuchaczy ➤ Wygłasza z pamięci teksty poetyckie i fragmenty prozy ➤ Kulturalnie i życzliwie omawia recytację i wypowiedzi kolegów ➤ Dobiera właściwe słownictwo w zależności od formy wypowiedzi i jej adresata ➤ Uczestniczy w dyskusji zgodnie z zasadami kultury 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Mówi z właściwą dynamiką i tempem, barwą pauzowaniem, dykcją; z określoną intencją ➤ Świadomie posługuje się środkami pozawerbalnymi ➤ Mówi, posługując się różnymi typami wypowiedzeń ➤ Unika zbędnych powtórzeń ➤ Redaguje wypowiedź spójną, zgodną z tematem, o logicznym układzie treści i świadomej kompozycji ➤ Uzasadnia własne zdanie za pomocą rzeczowych argumentów, posługuje się cytatem, polemizuje, wyraża dramaturgię tekstu głosem i środkami pozawerbalnymi ➤ Ocenia interpretację głosową tekstu własną i kolegów
PISANIE	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Pisze poprawnie pod względem językowym, ortograficznym i interpunkcyjnym ➤ Pisze estetycznie, wyróżniając akapity ➤ Pisze na temat, według planu, precyzyjnie, zgodnie z intencją ➤ Redaguje teksty o logicznym układzie treści, przejrzystej kompozycji ➤ Świadomie stosuje wskaźniki zespolenia ➤ Dobiera właściwe słownictwo w zależności od formy wypowiedzi przewidzianej programem nauczania ➤ Sporządza samodzielne notatki w różnej formie ➤ Wykorzystuje przypisy 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Dokonuje celowych zabiegów redakcyjnych w zakresie przekształcania tekstów własnych i cudzych ➤ Posługuje się świadomie właściwymi formami gramatycznymi, uwzględniając funkcję stylistyczną części mowy i stałych związków wyrazowych ➤ Wykorzystuje informacje z różnych źródeł ➤ Argumentuje własną wypowiedź, posługując się cytatem ➤ Poprawnie tworzy przypisy i bibliografię
Świadomość językowa	<p>Fleksja</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ Rozpoznaje odmienne i nieodmienne części mowy 	<p>Fleksja</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ Określa formę gramatyczną odmiennej części mowy

	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Wskazuje zaimki ➤ Stosuje w wypowiedziach poprawne formy gramatyczne ➤ Stopniuje przymiotniki ➤ Stosuje związki przymiotnika z rzeczownikiem ➤ Prawidłowo zapisuje liczebniki, przyimki złożone i wyrażenia przyimkowe, partykuły „nie” i „by” <p>Składnia</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ Rozpoznaje typy wypowiedzeń ➤ Nazywa części zdania pojedynczego ➤ Wyodrębnia grupę podmiotu i orzeczenia 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Rozróżnia zaimki rzeczowne, przymiotne, przysłowne i liczebne ➤ Rozróżnia liczebniki główne, porządkowe, zbiorowe i ułamkowe ➤ Posługuje się związkami frazeologicznymi zawierającymi liczebniki ➤ Stosuje zaimki w celu uniknięcia powtórzeń wyrazowych ➤ Określa funkcję wykrzyknika w wypowiedziach, stosuje właściwą interpunkcję ➤ Omawia zasady stopniowania przymiotników ➤ Rozpoznaje przymiotniki niepodlegające stopniowaniu <p>Składnia</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ Posługuje się w wypowiedziach ustnych i pisemnych różnego typu wypowiedzeniami ➤ Dokonuje rozbioru logicznego i gramatycznego zdania ➤ Rozumie związki składni i interpunkcji
--	--	---